

GUIDELINES FOR DEVELOPING INNOVATION MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE DVARAVATI SCHOOL GROUP UNDER THE BANGKOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

Kankanit SAWANGJATHAM

Department of Educational Administration, Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University,
Thailand; s67561802040@ssru.ac.th

ARTICLE HISTORY

Received: 19 January 2026

Revised: 21 January 2026

Accepted: 21 January 2026

ABSTRACT

This research aims to: 1) study the level of innovation management of school administrators in the Dvaravati school group under the Bangkok Primary Educational Service Area Office, and 2) propose guidelines for the development of innovation management of school administrators in the Dvaravati school group under the Bangkok Primary Educational Service Area Office. The sample group consisted of 205 school administrators and teachers from the Dvaravati School Group under the Bangkok Primary Educational Service Area Office. The research instruments included a questionnaire and a semi-structured interview questionnaire. Quantitative data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation, while qualitative data were analyzed through content analysis based on in-depth interviews with experts in educational administration, school administration, and innovation management. The research findings revealed that: 1) the level of innovation management of school administrators in the Dvaravati school group under the Bangkok Primary Educational Service Area Office was high in all aspects, and 2) the guidelines for the development of innovation management of school administrators in the Dvaravati school group under the Bangkok Primary Educational Service Area Office included five key approaches: (1) Analysis of the institutional context by considering policies, students, personnel, the community, and available resources in order to identify innovation initiatives that are aligned with the school's actual context; (2) Design of administrative innovation by clearly defining goals, objectives, activities, and implementation plans, together with appropriate allocation of resources and roles and responsibilities; (3) Implementation of innovation through systematic execution of the planned activities, creating a supportive environment for change, and providing continuous monitoring and support; (4) Evaluation of innovation effectiveness by using empirical data to reflect outcomes, strengths, and areas for improvement, leading to continuous development; and (5) Dissemination of innovation through educational networks to promote knowledge sharing, collaboration, and the scaling up of innovation toward sustainability at both the network and overall educational system levels.

Keywords: Innovation Management, School Administrators, Dvaravati School Group

CITATION INFORMATION: Sawangjaitham, K. (2026). Guidelines For Developing Innovation Management of School Administrators in The Dvaravati School Group Under the Bangkok Primary Educational Service Area Office. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 4(1), 5.

แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

กัณฑ์กนิษฐ์ สว่างใจธรรม

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา;
s67561802040@ssru.ac.th (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้างเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา และการจัดการนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยแนวทางที่สำคัญ 5 แนวทาง ได้แก่ (1) การวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา โดยพิจารณาจากนโยบาย ผู้เรียน บุคลากร ชุมชน และทรัพยากร เพื่อระบุประเด็นนวัตกรรมที่สอดคล้องกับสภาพจริงของโรงเรียน (2) การออกแบบนวัตกรรมการบริหาร โดยกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กิจกรรม และแผนดำเนินงานอย่างชัดเจน พร้อมจัดสรรทรัพยากรและบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม (3) การนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ ด้วยการดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ สร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง และติดตามสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง (4) การประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรม โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อสะท้อนผลลัพธ์ จุดเด่น และจุดที่ควรปรับปรุง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ (5) การเผยแพร่ นวัตกรรมเชิงเครือข่ายการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความร่วมมือ และขยายผลนวัตกรรมสู่ความยั่งยืนในระดับเครือข่ายและระบบการศึกษาโดยรวม

คำสำคัญ: การจัดการนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนกลุ่มทวารวดี

ข้อมูลการอ้างอิง: กัณฑ์กนิษฐ์ สว่างใจธรรม. (2569). แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 4(1), 5.

บทนำ

ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจึงมิได้จำกัดอยู่เพียงการดำเนินงานตามภารกิจพื้นฐาน แต่ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเชิงระบบ การบริหารเชิงกลยุทธ์ และการใช้นวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้กำหนดทิศทาง และผู้สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรมในองค์กรการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาไทยที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน (Bush, 2011; Fullan, 2016; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

การจัดการนวัตกรรมในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมตั้งแต่การวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน การออกแบบนวัตกรรมการบริหาร การนำนวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติ การประเมินผล และการเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงเครือข่าย ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารและการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ (OECD, 2017; Tidd & Bessant, 2018) อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังพบข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะความพร้อมของผู้บริหารในการจัดการนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทรัพยากรสนับสนุนที่จำกัด และการขาดระบบติดตามประเมินผลและการขยายผลนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นไม่สามารถดำรงอยู่หรือขยายผลได้อย่างยั่งยืน (Fullan, 2016; Hargreaves & Fullan, 2012; OECD, 2017)

เมื่อพิจารณาในบริบทของโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสถานศึกษาในเขตเมืองที่มีความหลากหลายทางสังคมและเศรษฐกิจ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเผชิญความท้าทายในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างรอบด้าน ภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและภาระงานที่เพิ่มขึ้น การพัฒนาแนวทางการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกับบริบทจริงของโรงเรียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง สร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากร และยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน ทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับเครือข่ายการศึกษา (Hallinger, 2011; Rogers, 2003; UNESCO, 2020)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดทิศทางและกระบวนการดำเนินการวิจัยให้มีความชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารในการกำหนดนโยบาย วางแผน จัดองค์การ บริหารทรัพยากร และควบคุมการดำเนินงาน เพื่อให้สถานศึกษารับรู้เป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยต้องคำนึงถึงบริบท สภาพแวดล้อม และความแตกต่างของสถานศึกษาแต่ละแห่ง (Hoy & Miskel, 2013; Bush, 2011) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้เน้นว่าการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ใช้

นวัตกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาองค์กร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี นอกจากนี้ Fullan (2016) ซึ่งให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งต้องสามารถวิเคราะห์บริบท วางแผนพัฒนา ขับเคลื่อนการดำเนินงาน และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาไม่ใช่เพียงการจัดการงานประจำ แต่เป็นกระบวนการเชิงระบบที่ต้องอาศัยภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วม และการใช้นวัตกรรมอย่างเหมาะสม ในส่วนของนวัตกรรม หมายถึง การนำแนวคิด ความรู้ วิธีการ หรือเทคโนโลยีใหม่มาประยุกต์ใช้จนเกิดคุณค่าและการเปลี่ยนแปลงที่มีความหมายต่อองค์กรหรือสังคม (Schumpeter, 1934; Rogers, 2003) ในบริบททางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ระบุว่านวัตกรรมทางการศึกษาหมายถึงการพัฒนาหรือปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพขององค์กร OECD (2017) และ Tidd และ Bessant (2018) อธิบายว่านวัตกรรมเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา การพัฒนาแนวคิดใหม่ การนำไปใช้จริง และการประเมินผล ซึ่งต้องอาศัยการจัดการอย่างเป็นระบบ มิใช่เกิดขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์เพียงอย่างเดียว แนวคิดดังกล่าวจึงเป็นฐานสำคัญในการศึกษานวัตกรรมในสถานศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม การจัดการนวัตกรรมหมายถึงกระบวนการบริหารจัดการแนวคิด ความรู้ และทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการคิดริเริ่ม การพัฒนา และการนำนวัตกรรมไปใช้ให้เกิดคุณค่าและความยั่งยืน (Drucker, 2002; Tidd & Bessant, 2018) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ระบุว่าการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาควรครอบคลุมการวิเคราะห์บริบท การออกแบบนวัตกรรม การนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ การประเมินประสิทธิผล และการเผยแพร่ขยายผล ทั้งนี้ Fullan (2016) และ Hallinger (2011) เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการนวัตกรรมในฐานะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร จัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง กระบวนการจัดการนวัตกรรมที่เป็นระบบจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

งานวิจัยในประเทศจำนวนมากพบว่า การจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษานั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการวางแผนเชิงนวัตกรรม การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร และการสนับสนุนทรัพยากร (กมลทิพย์ อินทร์, 2561; ณัฐพล คำภักดิ์, 2562) ขณะเดียวกัน งานวิจัยของชลธิชา พรหมมา (2562) ซึ่งให้เห็นว่า การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความต่อเนื่องและความสำเร็จของนวัตกรรมในสถานศึกษา ในระดับนานาชาติ งานวิจัยของ OECD (2017) และ Hargreaves และ Fullan (2012) ระบุว่า การจัดการนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการพัฒนาทุนมนุษย์ และทุนทางสังคมภายในองค์กรการศึกษา นอกจากนี้ Rogers (2003) ซึ่งให้เห็นว่า การแพร่กระจายนวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนเมื่อองค์กรมีระบบสนับสนุนและการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการเชิงระบบที่มีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความแตกต่างด้านบริบทและทรัพยากร การพัฒนาแนวทางการจัดการนวัตกรรมที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้รวบรวมและศึกษาข้อมูลจากวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา นวัตกรรม และการจัดการนวัตกรรม เพื่อวิเคราะห์และ

สังเคราะห์สาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุม 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เชิงบริบทของสถานศึกษา 2) การออกแบบนวัตกรรมการบริหาร 3) การนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ 4) การประเมินประสิทธิผลนวัตกรรม และ 5) การเผยแพร่นวัตกรรมเชิงเครือข่ายการศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูกลุ่มโรงเรียนทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 439 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูกลุ่มโรงเรียนทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนรวมทั้งสิ้น 205 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาการจัดการนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์เชิงบริบทของสถานศึกษา
- 2) การออกแบบนวัตกรรมการบริหาร
- 3) การนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ
- 4) การประเมินประสิทธิผลนวัตกรรม
- 5) การเผยแพร่นวัตกรรมเชิงเครือข่ายการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผสมการใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อแนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย

2.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 50 ข้อ ครอบคลุมทั้ง 5 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เชิงบริบทของสถานศึกษา 2) การออกแบบนวัตกรรมการบริหาร 3) การนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ 4) การประเมินประสิทธิผลนวัตกรรม และ 5) การเผยแพร่นวัตกรรมเชิงเครือข่ายการศึกษา

2.3 ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.955 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก และสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นเรียบร้อยแล้ว แจกให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนกลุ่มทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในรูปแบบเอกสาร และแบบสอบถามออนไลน์ พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอนดังนี้

5.1 รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน

5.2 บันทึกข้อมูลด้วยการอัดเสียง และจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes)

5.3 ถอดความคำสัมภาษณ์อย่างละเอียดครบถ้วน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพถูกนำไปสังเคราะห์ร่วมกับผลการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อแนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

1. ระดับการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการนวัตกรรมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา ด้านการออกแบบนวัตกรรมการบริหาร ด้านการนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ ด้านการประเมินประสิทธิผลนวัตกรรม และด้านการเผยแพร่นวัตกรรมเชิงเครือข่ายการศึกษาตามลำดับ ทั้งนี้ จึงควรหาแนวทางในการพัฒนามากขึ้น

2. เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน สรุปการวิเคราะห์เนื้อหา ได้ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา มีแนวทางดังนี้

- 1) ผู้บริหารกำหนดประเด็นการพัฒนานวัตกรรมจากการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา
- 2) ผู้บริหารจัดลำดับความสำคัญของปัญหาด้านการบริหารอย่างเหมาะสม
- 3) ผู้บริหารกำหนดประเด็นการพัฒนานวัตกรรมจากการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา
- 4) ผู้บริหารรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการพัฒนานวัตกรรม
- 5) ผู้บริหารวิเคราะห์จุดแข็งของสถานศึกษาเพื่อนำมาพัฒนานวัตกรรม
- 6) ผู้บริหารวิเคราะห์ปัญหาด้านการบริหารจากข้อมูลเชิงประจักษ์
- 7) ผู้บริหารสำรวจความต้องการในการพัฒนาการบริหารของบุคลากรในสถานศึกษา
- 8) ผู้บริหารนำผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษามาใช้ประกอบการวิเคราะห์ปัญหา
- 9) ผู้บริหารใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันในการกำหนดทิศทางนวัตกรรม
- 10) ผู้บริหารศึกษาสภาพแวดล้อมและบริบทของสถานศึกษาก่อนตัดสินใจเชิงบริหาร

2.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวาราวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการออกแบบนวัตกรรมการบริหาร มีแนวทางดังนี้

- 1) ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายของนวัตกรรมการบริหารอย่างชัดเจน
- 2) ผู้บริหารกำหนดระยะเวลาในการดำเนินนวัตกรรมให้เหมาะสม

- 3) ผู้บริหารออกแบบกิจกรรมการบริหารที่สนับสนุนการเกิดนวัตกรรม
- 4) ผู้บริหารกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินนวัตกรรม
- 5) ผู้บริหารกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินนวัตกรรม
- 6) ผู้บริหารจัดทำแผนการจัดการนวัตกรรมการบริหารอย่างครบถ้วน
- 7) ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายของนวัตกรรมการบริหารอย่างชัดเจน
- 8) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการออกแบบนวัตกรรมการบริหาร
- 9) ผู้บริหารออกแบบรูปแบบนวัตกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
- 10) ผู้บริหารกำหนดวัตถุประสงค์ของนวัตกรรมการบริหารให้สอดคล้องกับปัญหา

2.3 แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ มีแนวทางดังนี้

- 1) ผู้บริหารดำเนินงานนวัตกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้
- 2) ผู้บริหารมอบหมายความรับผิดชอบในการดำเนินนวัตกรรมอย่างชัดเจน
- 3) ผู้บริหารสนับสนุนบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการนำนวัตกรรมไปใช้
- 4) ผู้บริหารแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานนวัตกรรม
- 5) ผู้บริหารเสริมแรงจูงใจให้บุคลากรดำเนินนวัตกรรมต่อเนื่อง
- 6) ผู้บริหารให้คำแนะนำแก่บุคลากรระหว่างการดำเนินนวัตกรรม
- 7) ผู้บริหารติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานนวัตกรรมเป็นระยะ
- 8) ผู้บริหารจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานนวัตกรรม
- 9) ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรเข้ามามีบทบาทในการดำเนินนวัตกรรม
- 10) ผู้บริหารชี้แจงแนวทางการดำเนินนวัตกรรมให้บุคลากรเข้าใจตรงกัน

2.4 แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินประสิทธิผลนวัตกรรม มีแนวทางดังนี้

- 1) ผู้บริหารระบุประเด็นที่ควรปรับปรุงของนวัตกรรมจากผลการประเมิน
- 2) ผู้บริหารใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงบริหาร
- 3) ผู้บริหารระบุจุดเด่นของนวัตกรรมการบริหารจากผลการประเมิน
- 4) ผู้บริหารวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินนวัตกรรม
- 5) ผู้บริหารสรุปผลการประเมินนวัตกรรมอย่างเป็นรูปธรรม
- 6) ผู้บริหารนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการดำเนินนวัตกรรม
- 7) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรสะท้อนผลการดำเนินงานนวัตกรรม
- 8) ผู้บริหารรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานนวัตกรรมอย่างครบถ้วน
- 9) ผู้บริหารเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการประเมินนวัตกรรม
- 10) ผู้บริหารกำหนดตัวชี้วัดเพื่อใช้ประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรม

2.5 แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการเผยแพร่นวัตกรรมเชิงเครือข่ายการศึกษา มีแนวทางดังนี้

- 1) ผู้บริหารดำเนินการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดความต่อเนื่องในเครือข่ายการศึกษา
- 2) ผู้บริหารขยายผลนวัตกรรมการบริหารไปยังสถานศึกษาอื่น
- 3) ผู้บริหารนำข้อเสนอแนะจากเครือข่ายมาปรับปรุงนวัตกรรม
- 4) ผู้บริหารรับข้อเสนอแนะจากเครือข่ายการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรม
- 5) ผู้บริหารสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายด้านนวัตกรรมการศึกษา

- 6) ผู้บริหารจัดทำรายงานผลการดำเนินงานนวัตกรรมเพื่อการเผยแพร่
- 7) ผู้บริหารเผยแพร่นวัตกรรมผ่านช่องทางที่เหมาะสม
- 8) ผู้บริหารนำเสนอผลงานนวัตกรรมแก่บุคลากรในสถานศึกษา
- 9) ผู้บริหารนำเสนอผลงานนวัตกรรมแก่บุคลากรในสถานศึกษา
- 10) ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่นวัตกรรม

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผล แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหาร ด้านการวิเคราะห์ปัญหาเชิงบริบทของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดีให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ปัญหาเชิงบริบทของสถานศึกษาเป็นฐานในการพัฒนานวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเชิงระบบที่มองว่าสถานศึกษาเป็นระบบเปิดที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก (Hoy & Miskel, 2013) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จุดแข็ง จุดอ่อน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดประเด็นนวัตกรรมได้ตรงกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2016) ที่ระบุว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาต้องเริ่มจากความเข้าใจบริบทอย่างลึกซึ้ง รวมถึงงานวิจัยของศิริลักษณ์ แก้วคำ (2565) ที่พบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลและบริบทของสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหาร ด้านการออกแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยสะท้อนว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงานนวัตกรรมอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการนวัตกรรมของ Tidd และ Bessant (2018) ที่มองว่าการออกแบบนวัตกรรมต้องอาศัยการวางแผนเชิงระบบและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการออกแบบนวัตกรรมยังสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำเชิงมีส่วนร่วม (Leithwood & Riehl, 2005) และงานวิจัยของศิริพร วงศ์ศรี (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรช่วยเพิ่มคุณภาพและความเป็นไปได้ของนวัตกรรมในสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหาร ด้านการนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติจริงอย่างเป็นระบบ โดยมีการมอบหมายหน้าที่ติดตามความก้าวหน้า และสนับสนุนบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (2003) ในกระบวนการยอมรับและนำนวัตกรรมไปใช้ ผลดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2016) ที่เน้นบทบาทผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และงานวิจัยของสมชาย พูนเพิ่ม (2564) ที่พบว่าการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและการติดตามผลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นวัตกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดผลอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหาร ด้านการประเมินประสิทธิผลนวัตกรรมการบริหาร ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารใช้การประเมินเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนานวัตกรรม โดยมีการกำหนดตัวชี้วัด วิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเชิงคุณภาพและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Robbins & Coulter, 2018) ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ แสงทอง (2563) ที่พบว่าการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบช่วยเพิ่มประสิทธิผลของการจัดการนวัตกรรม และทำให้นวัตกรรมสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

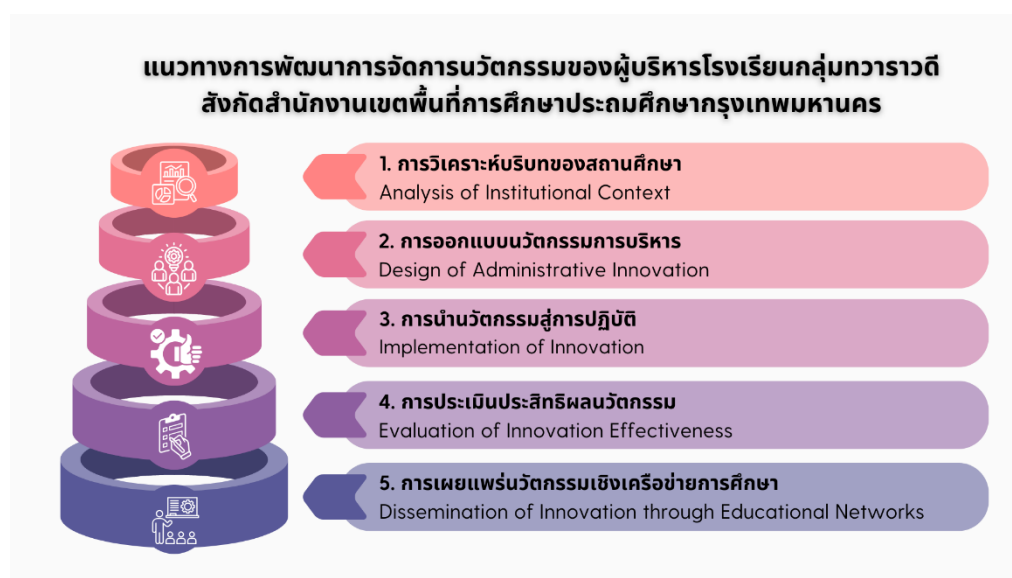
แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหาร ด้านการเผยแพร่นวัตกรรมเชิงเครือข่ายการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการเผยแพร่และขยายผลนวัตกรรมผ่านเครือข่ายการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการนวัตกรรมเชิงเครือข่ายของ OECD (2017) ที่มองว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความร่วมมือระหว่างองค์กร

เป็นปัจจัยสำคัญของความยั่งยืนของนวัตกรรม นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเผยแพร่นวัตกรรมยังสอดคล้องกับแนวคิดของ UNESCO (2020) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ที่เน้นการใช้เครือข่ายและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

โดยสรุป แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ โดยครอบคลุมตั้งแต่การวิเคราะห์บริบท การออกแบบนวัตกรรม การนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ การประเมินประสิทธิผล และการเผยแพร่ขยายผลเชิงเครือข่าย ผลการวิจัยสะท้อนบทบาทสำคัญของผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ต้องใช้การบริหารเชิงระบบ การมีส่วนร่วม และการจัดการนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ของเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เชิงบูรณาการที่สะท้อนการจัดการนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ครบวงจร และสอดคล้องกับบริบทการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน โดยสามารถสรุปเป็น 5 แนวทางสำคัญ ดังนี้

1. องค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ปัญหาเชิงบริบทของสถานศึกษา องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดการนวัตกรรมที่มีประสิทธิผลต้องเริ่มจาก การวิเคราะห์ปัญหาเชิงบริบทอย่างรอบด้าน โดยผู้บริหารต้องใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากสภาพจริงของสถานศึกษา ทั้งด้านผู้เรียน บุคลากร ทรัพยากร นโยบาย และสภาพแวดล้อมทางสังคม มาประกอบการพิจารณา การวิเคราะห์บริบทดังกล่าวทำให้การกำหนดประเด็นนวัตกรรมมีความชัดเจน ตรงจุด และลดความเสี่ยงจากการพัฒนานวัตกรรมที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของโรงเรียน องค์ความรู้นี้สะท้อนบทบาทผู้บริหารในฐานะนักวิเคราะห์เชิงระบบ (System Thinker) ที่ใช้บริบทเป็นฐานของการตัดสินใจเชิงนวัตกรรม
2. องค์ความรู้ด้านการออกแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยก่อให้เกิดองค์ความรู้ว่า การออกแบบนวัตกรรมการบริหารต้องเป็นกระบวนการเชิงกลยุทธ์และมีมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงานนวัตกรรมอย่างชัดเจน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการออกแบบนวัตกรรม องค์ความรู้นี้สะท้อนว่านวัตกรรมการบริหารที่มีคุณภาพไม่ใช่ผลจากการตัดสินใจของผู้บริหารเพียงลำพัง แต่เป็นผล

จากการบูรณาการความคิด ความรู้ และประสบการณ์ของบุคลากรในองค์กร ส่งผลให้นวัตกรรมมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และได้รับการยอมรับในทางปฏิบัติ

3. องค์ความรู้ด้านการนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จของนวัตกรรมขึ้นอยู่กับกระบวนการนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการมอบหมายหน้าที่อย่างชัดเจน สนับสนุนทรัพยากร สร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง ติดตามความก้าวหน้า และให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง องค์ความรู้นี้สะท้อนภาพผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leader) ที่ไม่เพียงกำหนดนโยบาย แต่ลงมือขับเคลื่อนนวัตกรรมให้เกิดผลจริงในบริบทของโรงเรียน

4. องค์ความรู้ด้านการประเมินประสิทธิผลนวัตกรรมการบริหาร ผลการวิจัยก่อให้เกิดองค์ความรู้ว่า การประเมินนวัตกรรมเป็นกลไกการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน ใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสม วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และเปิดโอกาสให้บุคลากรสะท้อนผลการดำเนินงาน การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงนวัตกรรมช่วยให้การจัดการนวัตกรรมไม่หยุดนิ่ง แต่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง องค์ความรู้นี้สะท้อนแนวคิดการบริหารเชิงคุณภาพและการพัฒนาองค์กรแบบยั่งยืน

5. องค์ความรู้ด้านการเผยแพร่นวัตกรรมเชิงเครือข่ายการศึกษา องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การจัดการนวัตกรรมที่ยั่งยืนต้องเชื่อมโยงกับเครือข่ายการศึกษา ผู้บริหารควรเผยแพร่นวัตกรรมผ่านช่องทางที่เหมาะสม ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือ และสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายภายในและภายนอกสถานศึกษา การรับข้อเสนอแนะจากเครือข่ายและนำมาปรับปรุงนวัตกรรมช่วยยกระดับคุณภาพและขยายผลการพัฒนา องค์ความรู้นี้สะท้อนการจัดการนวัตกรรมในมิติของการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับเครือข่าย

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มทวารวดี มิได้เป็นกิจกรรมเฉพาะส่วนหรือการดำเนินงานแบบแยกส่วน หากแต่เป็น กระบวนการเชิงระบบ (systematic process) ที่มีความเชื่อมโยง สอดประสาน และเกื้อหนุนกันในทุกมิติ ตั้งแต่การวิเคราะห์บริบท การออกแบบนวัตกรรม การนำไปปฏิบัติ การประเมินผล ไปจนถึงการเผยแพร่และขยายผลผ่านเครือข่ายความร่วมมือ โดยแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์แบบวงจรต่อเนื่องและสะท้อนกลับ (feedback loop) เพื่อการพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง ในมิติของ การวิเคราะห์บริบท ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา ทั้งด้านนโยบายการศึกษา ความพร้อมของทรัพยากร สมรรถนะของบุคลากร และบริบทชุมชน เพื่อกำหนดทิศทางการจัดการนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการจริงของผู้เรียนและสังคม จากนั้นจึงเข้าสู่ขั้น การออกแบบนวัตกรรม ซึ่งเป็นการแปลงข้อมูลและปัญหาเชิงบริบทให้เป็นแนวคิด วิธีการ หรือรูปแบบการบริหารและการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเอื้อต่อการยกระดับคุณภาพสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ควรพัฒนากรอบแนวคิดและองค์ความรู้ด้านการจัดการนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นกระบวนการเชิงระบบ ครอบคลุมตั้งแต่การวิเคราะห์บริบท การออกแบบนวัตกรรม การนำนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ การประเมินผล และการเผยแพร่เชิงเครือข่าย ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาและนักวิชาการควรนำองค์ความรู้จากการวิจัยนี้ไปใช้พัฒนาเป็นกรอบแนวคิดหรือแบบจำลองทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นฐานในการเรียนการสอน การอบรม และการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลง

1.2 ควรส่งเสริมการบูรณาการทฤษฎีการบริหาร ภาวะผู้นำ และการจัดการนวัตกรรมในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยสะท้อนว่าการจัดการนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยทั้งทักษะการบริหารเชิงระบบ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการมีส่วนร่วมของบุคลากร ดังนั้น งานทางวิชาการควรเน้นการบูรณาการแนวคิดดังกล่าวเข้าด้วยกัน

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้บริหารให้สามารถออกแบบ ขับเคลื่อน และพัฒนานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายและกลไกสนับสนุนการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการนวัตกรรมต้องอาศัยการสนับสนุนด้านนโยบาย ทรัพยากร และความยืดหยุ่นในการบริหาร ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครควรกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการริเริ่มและทดลองนวัตกรรม พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณ ระบบข้อมูลสารสนเทศ และการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายนวัตกรรมการศึกษาในระดับเขตพื้นที่และระดับสถานศึกษา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการเผยแพร่นวัตกรรมเชิงเครือข่ายช่วยยกระดับคุณภาพการบริหารและสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน หน่วยงานต้นสังกัดจึงควรส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญ เพื่อขยายผลและสร้างความยั่งยืนของนวัตกรรมในระบบการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทและระดับการศึกษาที่หลากหลาย การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังโรงเรียนในสังกัดอื่น หรือในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบและปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหาร ซึ่งจะช่วยยืนยันความสอดคล้องและความทั่วไปขององค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

3.2 ควรพัฒนารูปแบบหรือโมเดลการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมการทดลองใช้ จากองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ควรนำไปต่อยอดสู่การพัฒนาแบบหรือโมเดลการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบดังกล่าวผ่านการทดลองใช้ในสถานศึกษาจริง เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงลึกและเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ อินทรักษ์. (2561). *การบริหารสถานศึกษาเชิงนวัตกรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา พรหมมา. (2562). การติดตามและประเมินผลการจัดการนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารการ บริหารการศึกษา*, 14(2), 85–102.
- ณัฐพล คำภักดี. (2562). การบริหารจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 30(1), 45–60.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *รายงานการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Bush, T. (2011). *Theories of educational leadership and management* (4th ed.). London: Sage Publications.
- Fullan, M. (2016). *The new meaning of educational change* (5th ed.). New York, NY: Teachers College Press.
- Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research. *Journal of Educational Administration*, 49(2), 125–142.

- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital: Transforming teaching in every school*. New York, NY: Teachers College Press.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice* (9th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- OECD. (2017). *Fostering innovation in education*. Paris: OECD Publishing.
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations* (5th ed.). New York, NY: Free Press.
- Tidd, J., & Bessant, J. (2018). *Managing innovation: Integrating technological, market and organizational change* (6th ed.). Hoboken, NJ: Wiley.
- UNESCO. (2020). *Education in a post-COVID world: Nine ideas for public action*. Paris: UNESCO.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2026 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).